

Přehled obsahu

	str.	m. č.
Předmluvy	V	
O autorovi	IX	
Obsah	XIII	
Přehled použitých zkratk	XIX	
 Kapitola I. Pojem a význam právní metodologie	1	
Oddíl 1. Namísto úvodu	2	1
Oddíl 2. Základní okruhy otázek vznikajících při aplikaci práva	5	4
Oddíl 3. Problém subsumpce	6	6
Oddíl 4. Úkoly a cíle právní metodologie	8	8
Oddíl 5. Právní metodologie jako teorie právní argumentace	11	12
Oddíl 6. „Vědeckost“ právní vědy	13	13
Oddíl 7. Zdroje legitimacy právní metodologie	17	
 Kapitola II. Právo, právní norma a právní předpis	39	
Oddíl 1. Úvodní výklady	40	33
Oddíl 2. Může být soudce vázán zákonem?	43	36
Oddíl 3. Principy a pravidla	45	38
Oddíl 4. Klasifikační a typové pojmy	69	66
Oddíl 5. Právo jako pohyblivý systém	75	69
 Kapitola III. Výklad právních předpisů	77	
Oddíl 1. Úvod k výkladu právních předpisů	78	70
Oddíl 2. Jazykový výklad	88	86
Oddíl 3. Odstraňování sémantických nejasností	116	121

Kapitola IV. Dotváření práva	211	
Oddíl 1. Úvod k problematice dotváření práva	212	217
Oddíl 2. Analogie	243	261
Oddíl 3. Teleologická redukce	252	270
Kapitola V. Kodifikace právně metodologických pravidel	255	
Oddíl 1. Obecně	255	276
Oddíl 2. Smysl kodifikace právně metodologických pravidel a problémy s tím spojené	256	277
Oddíl 3. Kodifikace právně metodologických pravidel ve vládním návrhu občanského zákoníku	259	278
Seznam literatury	261	
Věcný rejstřík	271	

Obsah

	str.	m. č.
Předmluvy	V	
O autorovi	IX	
Přehled obsahu	XI	
Přehled použitých zkratk	XIX	
Kapitola I. Pojem a význam právní metodologie	1	
Oddíl 1. Namísto úvodu	2	1
Oddíl 2. Základní okruhy otázek vznikajících při aplikaci práva	5	4
Oddíl 3. Problém subsumpce	6	6
Oddíl 4. Úkoly a cíle právní metodologie	8	8
Oddíl 5. Právní metodologie jako teorie právní argumentace	11	12
Oddíl 6. „Vědeckost“ právní vědy	13	13
Oddíl 7. Zdroje legitimacy právní metodologie	17	
7.1 Obecně	17	17
7.2 Právně filozofická podmíněnost právní metodologie	18	18
7.3 Podmíněnost vymezením pramenů práva	18	20
7.3.1 Obyčej jako pramen práva	19	21
7.3.2 Soudní precedent jako pramen práva	20	23
7.3.2.1 Precedenční povaha nálezů Ústavního soudu	21	24
7.3.2.2 K závaznosti rozhodnutí soudů bez rozdílu	24	25
A) Změna judikatury vysokých soudů	24	26
B) Nauka o subsidiární závaznosti judikatury	31	27
7.3.2.3 Závaznost rozhodování orgánu veřejné správy	32	28
7.4 Podmíněnost obsahem platného právního řádu	33	29
7.5 Zkušenost s koncipováním textů, zejména textů právních	36	32

Kapitola II. Právo, právní norma a právní předpis	39	
Oddíl 1. Úvodní výklady	40	33
Oddíl 2. Může být soudce vázán zákonem?	43	36
Oddíl 3. Principy a pravidla	45	
3.1 Úvod	45	38
3.2 Teze o vztahu principů a pravidel	47	39
3.3 Stanovisko k problematice principů a pravidel	51	
3.3.1 Alexyho řešení jako východisko	51	45
3.3.2 Pojem právního principu	53	46
3.3.3 K čemu slouží právní principy v právní metodologii?	56	48
3.3.4 Zjištění a justifikace právního principu	56	49
3.4 Poměrování právních principů (princip proporcionality)	60	53
3.4.1 Poměrování základních práv a svobod	60	54
3.4.1.1 Omezení jednoho základního práva je možné jen ve prospěch jiného ústavního principu	63	58
3.4.1.2 Vhodnost	64	59
3.4.1.3 Potřebnost	65	60
3.4.1.4 Porovnání závažnosti	66	61
3.4.2 Stejně argumentační schéma v jiných případech	66	62
3.4.3 Obecná struktura poměrování	67	63
Oddíl 4. Klasifikační a typové pojmy	69	66
Oddíl 5. Právo jako pohyblivý systém	75	69
Kapitola III. Výklad právních předpisů	77	
Oddíl 1. Úvod k výkladu právních předpisů	78	
1.1 Obecně	78	70
1.2 Terminologické vymezení výkladu právních předpisů	79	73
1.3 Výkladový cíl	80	75
1.3.1 Historický subjektivní výkladový cíl	82	79
1.3.2 Recentní subjektivní výkladový cíl	83	80
1.3.3 Recentní objektivní výkladový cíl	84	
1.3.4 Historický objektivní výkladový cíl	85	83
1.3.5 Shrnutí	86	
1.4 Interpretační předpoklad racionálního zákonodárce	86	85
Oddíl 2. Jazykový výklad	88	
2.1 Obecně	88	86
2.2 Terminologie	90	89
2.3 Neurčitost obecného jazyka	90	90
2.4 Relevantní jazykový úzus	94	98

2.5 Metodologický význam jazykového výkladu	96	
2.5.1 Obecně	96	101
2.5.2 Model tří oblastí významu pojmu	96	102
2.5.3 Metodologický význam zařazení do určité významové oblasti pojmu	101	107
2.5.3.1 Význam pro výklad právních předpisů	102	108
2.5.3.2 Význam pro dotváření práva	104	110
2.5.3.3 Jednoduché a složité případy aplikace práva	109	111
2.5.3.4 Shrnutí	110	111a
2.6 Vztah k teorii výkladových cílů	110	112
2.7 Zvláštní problémy jazykového výkladu	111	
2.7.1 Pojmy bez neurčité části	111	113
2.7.2 Neurčité právní pojmy	112	115
2.7.3 Generální klauzule	115	119
2.7.4 Obdobně a přiměřeně	116	120
Oddíl 3. Odstraňování sémantických nejasností	116	121
3.1 Subjektivně historický výklad	118	
3.1.1 Obecně	118	123
3.1.2 Kdo je „zákonodárce“ z hlediska subjektivně historického výkladu	119	125
3.1.3 Druhy subjektivně historického výkladu	121	
3.1.3.1 Jednoduchý subjektivně historický výklad	121	127
3.1.3.2 Subjektivně teleologický výklad	124	131
3.1.3.3 Nepravý subjektivně historický výklad	125	132
3.2 Argumenty objektivně recentního výkladového cíle	126	
3.2.1 Obecně	126	133
3.2.2 Tzv. logický výklad	128	135
3.2.3 Formálně systematický výklad	130	
3.2.3.1 Úvod	130	138
3.2.3.2 Argumenty vyplývající ze systematiky zákonodárství	131	
A) Členění zákonodárství	131	140
B) Význam nadpisů a tzv. rubrik a jejich vliv na tzv. model tří oblastí pojmu	136	143
C) Problematika poznámek pod čarou	138	146
D) Souslednost a obsahová návaznost částí právního předpisu	140	147
E) Spojení obecného pravidla s demonstrativním výčtem	141	148
3.2.1.3 Argumenty vyplývající z jiných kusů právního řádu	143	
A) Úvod	143	149

B) Odkaz na ustanovení, která interpretační problém řeší jasněji než interpretované ustanovení	144	150
C) Ustanovení je třeba interpretovat tak, aby se jiné nestalo obsoletní	147	153
D) Výjimka potvrzuje pravidlo	148	154
E) Pravidlo, že výjimky je třeba interpretovat restriktivně ...	149	155
3.2.2 Objektivně teleologický výklad	153	
3.2.2.1 Obecně	153	158
3.2.2.2 Teorie popírající legitimitu objektivně teleologického výkladu	153	161
3.2.2.3 Politické zneužití teleologického výkladu	155	162
3.2.2.4 Vlastní objektivně teleologický výklad	159	164
A) Co je to účel interpretovaného ustanovení?	160	167
B) Postup při hledání účelu	162	171
3.2.2.5 Argumenty vyplývající z požadavku hodnotové bezrozpornosti právního řádu (axiologický výklad)	165	174
A) Argumentum a simili	166	177
B) Argumentum a fortiori (argumentum a potiori)	169	180
C) Argumentace právními principy jako metoda výkladu práva	171	181
3.2.2.6 Výklad podle nadřazeného práva	173	182
A) Výklad podle práva vyšší právní síly	173	183
B) Výklad podle nadřazeného jiného právního řádu	175	
a) Eurokonformní výklad	175	185
b) Výklad českého práva před vstupem do EU	179	187
C) Výklad podle mezinárodního práva (čl. 1 odst. 2 Ústavy)	181	188
3.2.2.7 Argumentum ad absurdum	183	189
3.2.2.8 Výklad nesystémových legislativních řešení	184	190
3.2.2.9 Argumentace povahou věci	186	193
3.2.2.10 Ekonomická analýza práva (Law and Economics)	190	194
3.2.3 Mimoprávní argumenty	191	
3.2.3.1 Obecně	191	195
3.2.3.2 Argumentace empirickými fakty	192	196
3.2.3.3 Argumentace pomocí neprávních normativních systémů	194	198
3.2.3.4 Komparativní výklad	195	200
3.3.3 Vztah výkladových cílů a jednotlivých argumentů	197	
3.3.3.1 Obecně	197	201

3.3.3.2 Některá řešení vztahu jednotlivých právních argumentů	198	
3.3.3.4 Vlastní řešení	200	
A) Poměrování jako východisko	200	205
B) Poměrování výkladových cílů	200	206
C) Poměrování metod výkladu a jednotlivých argumentů	203	209
3.3.3.5 Argument „in dubio mitius“	205	215
Kapitola IV. Dotváření práva	211	
Oddíl 1. Úvod k problematice dotváření práva	212	
1.1 Úvod	212	217
1.1.1 Justifikace dotváření práva	214	221
1.1.1.1 Tzv. všeobecná negativní věta	214	222
1.1.1.2 Vlastní justifikace dotváření práva	217	223
1.1.1.3 Problém individuální spravedlnosti	221	228
1.1.1.4 Opakování – význam jazykového výkladu	222	229
1.1.2 Mezera v zákoně	222	230
1.1.2.1 Pojem mezery v zákoně	223	231
1.1.2.2 Druhy mezer v zákoně	224	
A) Právě a teleologické mezery v zákoně	224	
a) Právě mezery v zákoně	224	233
b) Teleologická (nepravá) mezera v zákoně	227	236
ba) Otevřená mezera v zákoně	230	241
bb) Zakrytá mezera v zákoně	230	242
c) Kombinace teleologické a právě mezery v zákoně	232	243
B) Počáteční a následné mezery v zákoně	233	244
C) Vědomé a nevědomé mezery v zákoně	233	245
1.1.3 Meze (hranice) dotváření práva	234	247
1.1.3.1 Tzv. hranice <i>lex lata</i>	235	250
1.1.3.2 Právní odvětví či oblasti, ve kterých je vyloučeno dotváření práva	236	254
A) Trestní právo hmotné	237	255
B) Daňové právo	239	257
C) Kompetenční pravidla	240	258
1.1.4 Exkurs: Rozpor s evropským právem jako důvod dotváření práva	241	259
1.1.5 Oprava „přeřeknutí“ zákonodárce.....	242	

Oddíl 2. Analogie	243	261
2.1 Analogie a argumentum a contrario	243	261
2.2 Analogia legis a „podobnost“	245	263
2.3 Analogia iuris	247	264
2.4 Výklad § 853 ObčZ Nejvyšším soudem	247	265
2.5 Zvláštní problémy spojené s analogií	248	
2.5.1 Analogie a taxativní výčet	249	266
2.5.2 Analogická aplikace výjimek z pravidla	250	269
Oddíl 3. Teleologická redukce	252	270
3.3.1 Obecně	252	271
3.3.2 Kolize s principem právní jistoty	253	273
3.3.3 Cessante legis ratione cessat lex ipsa	254	274
3.3.4 Provázání teleologické redukce s analogií	254	275
Kapitola V. Kodifikace právně metodologických pravidel	255	
Oddíl 1. Obecně	255	276
Oddíl 2. Smysl kodifikace právně metodologických pravidel a problémy s tím spojené	256	277
Oddíl 3. Kodifikace právně metodologických pravidel ve vládním návrhu občanského zákoníku	259	278
Seznam literatury	261	
Věcný rejstřík	271	